Rok VII. Nr. 288

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . 2,55 zł.
Z odnoszeniem i w agencjach . 2,65 „
Na poczcie, już z odnoszeniem . 2,89 „
Kwartalnie w ekspedycji . . 7,65 „
Na poczcie, już z odnoszeniem . 8,67 „

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu części — — — kwoty abonamentowej. — — —

OGŁOSZENIA:

na 4 stronie 6 łam. od wiersza mm. lub jego miejsca 15 gr., na 3 str. 30 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same liczby w guldenach. Tłómaczenia i ogł. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogł. z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Terminowego ogłoszenia — — — — się nie gwarantuje. — — — —

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

Czwartek: Walerjan, b. m.
Piątek: † Schd. Euzebi, b. m.

CHOJNICE, piątek, dnia 16. grudnia 1927 r.

Słońca wschód 7.37 zachód 15.25.
Księżyca wschód 22.2 zach. 11.16.

Odrodzenie Niemiec przez Rosję.

W czasach przedwojennych pierwsze miejsce w handlu zagranicznym rosyjskim zajmowały Niemcy. Niemiecki „Drang nach Osten" był bowiem tak silny, że żywioł niemiecki i kapitał niemiecki zdobyły w Rosji pierwszorzędne znaczenie i wpływy.

Pod względem gospodarczym Rosja była przed wojną prawie całkowicie uzależniona od Niemiec, które zresztą miały w Rosji znacznie ułatwione zadanie dzięki liczebności swych obywateli na terenie rosyjskim, dzięki przemożnym swym wpływom, oraz dzięki wszystkim tym czynnikom, które rozwój gospodarczy Rosji w dużym stopniu uzależniały od Berlina.

Wyjątkowa sytuacja w koncercie europejskim postawiła Rosję przeciwko Niemcom, nie zmieniła jednak wiele w psychice społecznej, która w dalszym ciągu szuka wzajemnych węzłów i współdziałania. Jeżeli chodzi o masy ludowe rosyjskie, to mają one do dzisiejszego dnia wiele respektu i niewolniczego prawie przywiązania dla Niemców.

Rosja w pierwszych kilku latach rządów bolszewickich doprowadziła gospodarstwo swoje do ruiny i jest dziś niby studnią bez dna, mogącą pochłonąć wszystko, co zagranica dla niej wyprodukuje i dowiezie. Głównie jednak od Niemiec spodziewa się Rosja odbudowy swego zniszczonego kraju i na nich buduje swoje największe nadzieje. Nawet cała społeczność rosyjska, wroga bolszewikom, tak w Rosji, jak i na emigracji, szuka po cichu oparcia w Niemczech. Przedewszystkiem jednak rozgląda się za Niemcami w oczekiwaniu zmiany położenia w Rosji — kupiec rosyjski.

Z drugiej strony przemysł niemiecki, zmuszony na wszelki sposób szukać sobie ujścia, będąc sztucznie postawiony w ciasne granice zbytu swojej produkcji, gotów jest oddawać towary swoje na warunkach najbardziej wygodnych dla kupującego. Rzecz jasna więc, że w Rosji otworzyło się dla Niemców szerokie pole działalności.

Znajdują tam oni dużą przewagę nad swymi konkurentami, ponieważ znają doskonale Rosję, znajdują się blisko Rosji i ze wszystkich innych państw czynią w tej dziedzinie najwięcej wysiłków. To też Rosja prędko stanie się terenem ekonomicznego panowania niemieckiego, a po ewent. upadku bolszewików to panowanie Niemców jeszcze więcej się wzmoże.

Przedewszystkiem nęcą ich niezmierzone bogactwa naturalne Rosji. W skutek przegranej wojny pozbawione prowincji, obfitujących w surowiec, pozbawione kolonji bogatych w naftę, bawełnę, miedź i t. p., Niemcy walczą z ogromnym brakiem surowca, który to brak ciągle grozi katastrofą niektórym gałęziom przemysłu niemieckiego. Niemcy potrzebują również zboża i z tego względu podniesienie produkcji rolnej w Rosji ma dla nich pierwszorzędne znaczenie.

Rosja zaś dla podniesienia tej produkcji potrzebuje znowu odpowiednich maszyn i narzędzi rolniczych, których Niemcy, wyrabiając je u siebie, mogą w wystarczającej ilości dostarczyć. W ogóle wszystkie te bezczynne, śpiące snem letargicznym bogactwa, czy to w głębi, czy na powierzchni ziemi, pragną Niemcy uruchomić i ciągnąć z nich daleko idące korzyści.

Nie ograniczając się tylko na dobrych chęciach i projektach, czynią Niemcy w tym kierunku wszystko, co tylko mogą. Najważniejsze posterunki dyplomatyczne obsadzają najodpowiedniejszymi ludźmi, zawierają z Rosją różne umowy i transakcje, wydajność swojego przemysłu doprowadzają do najwyższego stopnia, budują coraz to nowe okręty, mające przewozić towary do Rosji, w końcu rozszerzają wszystkie swoje porty, głównie zaś porty w Królewcu, Hamburgu i Kilonji. Wobec swych podbojowych zamiarów względem Rosji, Niemcy obawiają się nawet, aby Gdańsk nie rozwinął się na główny port bałtycki przy pomocy Polski, wzgl. jej zaczynającego się rozwoju gospodarczego.

Francja, mimo zajęcia zagłębia Ruhry, nie jest jednak w stanie sparaliżować zupełnie groźnych w najbliższej przyszłości skutków sojuszu niemiecko-rosyjskiego. O ile Polska nie znajdzie tyle sił, aby rozpocząć planową ekspansję gospodarczą w kierunku Rosji, parcie niemieckie na wschód wzmocni się jeszcze więcej, potęga niemiecka wzrośnie jeszcze bardziej, zagrażając pokojowi i obecnemu porządkowi rzeczy w Europie.

Wiceminister Car generalnym komisarzem wyborczym.

Zastępcą mianowany został wiceprezes Sądu Apelacyjnego p. Dutkiewicz.

Warszawa. „Monitor Polski" nr. 284 z dnia 13. XII. 1927 r. zawiera następujące dwa pisma:

Do Pana Stanisława Cara, podsekretarza stanu w min. sprawiedliwości w Warszawie.

Na podstawie ustępu 2 art. 16 ustawy z dn. 28 lipca 1922 r. zawierającej ordynację wyborczą do Sejmu (Dz. Ust. Rz. Pol. nr. 66. poz 590, mianuję Pana generalnym komisarzem wyborczym.

Warszawa 13 grudnia 1927.
Prezydent Rzplitej (—) Ignacy Mościcki.
Prezes Rady Ministrów (—) J. Piłsudski.

Do pana Feliksa Dutkiewicza, wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

Na podstawie ustępu 2 art. 16 ustawy z dn. 28 lipca 1922 r. zawierającej ordynację wyborczą do Sejmu (Dz. Ust. Rz. Pol. nr. 66 poz. 590) mianuję Pana zastępcą generalnego komisarza wyborczego.

Warszawa, 13 grudnia 1927.
Prezydent Rzeczypospolitej
(—) Ignacy Mościcki.
Prezes Rady Ministrów
(—) J. Pisudski.

Anglja zabrania żydom polskim wstępu do Palestyny.

Londyn. Donoszą z Jerozolimy, że władze angielskie w związku z wciąż zaostrzającym się kryzysem ekonomicznym ogłosiły nowe prawidła w sprawie wjazdu żydów do Palestyny. Praktycznie przepisy te doprowadzą do zupełnego prawie zaniku emigracji. Do Palestyny wolno będzie przyjeżdżać jedynie: 1) żonom i nieletnim dzieciom osób, które zamieszkują już w Palestynie, 2) studentom i uczniom, o ile zakłady naukowe, do których zamierzają oni uczęszczać, zagwarantują ich utrzymanie na przeciąg lat 3, 3) osobom posiadającym kapitały gotówkowe, które przyczynić się mogą do polepszenia życia ekonomicznego w Palestynie, 4) zbiegom z Rosji sowieckiej, którzy opuścili Rosję z powodów natury politycznej. Dopuszczenie emigracji tej ostatniej grupy traktować należy jako demonstrację przeciwko ZSSR.

Oszustwo przedwyborcze.

Na onegdajszym swym odczycie b. ksiądz — p. Oraczewski publicznie stwierdził, że praca jego i odczyty, mające na celu apoteozę p. premjera Piłsudskiego i walkę z obozem narodowym — jest aprobowana przez J. E. ks. kardynała Kakowskiego, od którego miał rzekomo dostać zachętę dla swojej działalności.

Ze sfer miarodajnych otrzymujemy informacje, że p. Oraczewski żadnego upoważnienia od władz duchownych do wygłaszania odczytów nie otrzymał i pozbawiony jest prawa odprawiania mszy św. Takie powoływania się na autorytet ks. kardynała Kakowskiego jest kłamstwem, mającem na celu obałamucenie naiwnych przy propagandzie na rzecz sanatorów.

Te kłamstwa p. Oraczewskiego niniejszem piętnujemy.

Właściwie nic nie załatwiono.

Zrobiono tylko, według min. Chamberlaina, pierwszy krok.

Berlin. „Berliner Tageblatt" donosi z Genewy, że min. Chamberlain oświadczył w rozmowie z dziennikarzami angielskimi, iż ma nadzieję, że przyjęcie przez Polskę i Litwę uchwały Rady Ligi jest pierwszym krokiem do stopniowego uregulowania wszystkich trudności. Min. Chamberlain oświadczył, iż uważa obecne rozwiązanie kwestji polsko-litewskiej za nie bardzo zadawalniające, jako rozwiązanie samo w sobie, ale za pomyślny dowód gotowości do współpracy Polski i Litwy, tej gotowości, która ożywia obecnie wszystkie wielkie mocarstwa europejskie.

Na zapytanie, czy p. Chamberlain zalicza także do tych mocarstw gotowość do współpracy z Rosją, p. Chamberlain oświadczył, że tak, gdyż sądzi, że Litwinow w tej sprawie okazał poważne usługi. Na dalsze zapytania oświadczył Chamberlain, że miał przyjazną rozmowę z Litwinowem, nie może jednak powiedzieć, aby rozmowa ta ujawniła jakieś nowe punkty widzenia obu rządów. Dalsze rozmowy z Litwinowem nie są prawdopodobne, chociaż nie są też wykluczone.

Oświadczenie Waldemarasa.

Narazie zamierza przywrócić komunikację towarową.

Gdańsk. „Danziger Ztg." donosi z Genewy, że Waldemaras przyjął przed wyjazdem z Genewy dziennikarzy, którym oświadczył, że narazie zamierza przywrócić komunikację towarową między Polską a Litwą. Przywrócenie komunikacji pasażerskiej nastąpi nieco później i że za główny postulat uważa skierowanie tranzytu do Litwy zamiast przez Gdańsk, przez Kłajpedę.

Wroga Polsce propaganda.

Do jakiego stopnia bezczelnie prowadzoną jest obecnie w prasie angielskiej propaganda przeciwko Polsce, oczywiście za niemieckie pieniądze, wymownie świadczy artykuł, który ukazał się na łamach „Daily Mail" z dn. 6 grudnia pt. „Dwóch szalonych dyktatorów".

Pod tym soczystym tytułem omawiana jest sprawa zatargu litewsko-polskiego oraz spotkanie marszałka Piłsudskiego z Waldemarasem. Autorem artykułu jest specjalny korespondent „Daily Mail" w Genewie, p. Rothay Reynolds. Poza bardzo powierzchowną i płytką charakterystyką obydwu dyktatorów, wyrażając się całkiem powściągliwie co do osobistości Waldemarasa i jego poczynań, p. Reynolds z całą pasją i nienawiścią pisze w następujący sposób o marszałku Piłsudskim:

„Kiedy spotkałem Piłsudskiego w Żytomierzu w Rosji podczas jego szaleńczego napadu na ten kraj w r. 1920, oświadczył mi on, że lubi eksperymenty. Otóż zamiłowanie tego człowieka do eksperymentów, które wielokrotnie wykazały u niego brak politycznej przenikliwości, czyni go niebezpiecznym.

Podczas, kiedy rozsądniejsi ludzie z jego kraju, jeszcze przed wojną byli za pogodzeniem się z Rosją, jako zaprzyjaźnioną z Francją, Piłsudski szedł swoją awanturniczą drogą rewolucjonisty, a podczas wojny utworzył polską legję, walcząc po stronie Austrji.

Przegrał jednak stawkę i od tego czasu używa swej władzy w celu poniżenia tych, którzy stanęli za sprawiedliwością przy boku aljantów podczas wielkiej wojny.

Szaleńczy jego napad na Rosję zaniepokoił Europę, wyrządził niewysłowione szkody Polsce i sprowadził bolszewików do samych wrót Warszawy.

Piłsudski jest to rewolucjonista, który stał się dyktatorem. Socjalista, który zgniótł demokrację. Bojownik za wolność, który zgładził parlamentaryzm. Pozostaje on jako romantyczny awanturnik, który przemawia do motłochu, ale jednocześnie

budzi niepokój w umysłach ludzi rozsądnych we własnej Ojczyźnie i zagranicą".

W taki to sposób najbardziej poczytne pismo angielskie urabiało opinję o stosunkach polskich i o przemjerze polskim w chwili, kiedy się toczyły pertraktacje w Genewie.

Przeszłość p. Waldemarasa.

Z pochodzenia — Niemiec.

Ojcowskie nazwisko brzmiało Waldemar.

Obecny dyktator Litwy przeszedł metamorfozy istotnie niezwykłe, bo ojciec jego p. Waldemar był Niemcem kolonistą, osiadłym koło Włocławka w województwie warszawskiem. Stary Waldemar zupełnie się spolonizował i z powodu ciężkich na tem tle zatargów z kolonistami niemieckimi przeniósł się z rodziną do Swięciańskiego powiatu na Wileńszczyźnie. Obecny Waldemaras, syn jego, skończył szkołę ludową w Swięcianach i był przez pewien czas pisarzem gminnym w Swięcianach. Energiczny i nie bez zdolności Walde mar, bo tak się wówczas nazywał, zdał po pewnym czasie maturę w Petersburgu jako ekstern i wstąpił do uniwersytetu petersburskiego na wydział germano-romański fakultetu filologicznego. Po skończeniu uniwersytetu zupełnie już zrusyfikowany Waldemar zostaje nauczycielem w jednem z gimnazjów petersburskich, wykłada na wyższych kursach żeńskich i otrzymuje wreszcie w r. 1916 prywatdocenturę w kazańskim uniwersytecie.

Po przewrocie rosyjskim następuje nowa zmiana narodowego oblicza p. Waldemarasa; syn niemieckiego kolonisty, eks-Polak i eks-Rosjanin, zjawia się w Brześciu Litewskim jako członek... ukraińskiej delegacji, wspólnie z delegacją sowiecką.

Była to zmiana krótkotrwała, raczej przejściowa. Przyjąwszy bowiem udział w kilku naradach z gen. Hoffmannem, świeżutki Ukrainiec zgłasza swą przynależność do narodowości litewskiej i od tej chwili, ozdobiwszy swe nazwisko końcówką „as" — występuje już stale jako gorący zwolennik niepodległości Litwy, podtrzymując ścisłe stosunki z niemieckim sztabem generalnym na Wschodzie (Oberost) i będąc w swoim czasie zwolennikiem kandydatury niemieckiego księcia Urach na tron litewski.

Dalszy ciąg karjery p. Waldemarasa jest znany. Był on pierwszym premjerem (do 1922 r) niepodległej Litwy. Liczy obecnie lat 45.

SPRAWY POLSKIE.

Odwołana manifestacja.

Warszawa. Zapowiedziana w związku z powrotem marsz. Piłsudskiego uroczystość i przyjęcie wojskowe zostało odwołane.

Z pomorskiego sejmiku wejewódzkiego.

Toruń. W poniedziałek rozpoczęły się obrady Pomorskiego Sejmiku Wojewódzkiego. Na porządku dziennym pierwszej sesji postawiono wybory prezydjum wydziału krajowego, komisji oraz członków i zastępców państwowej rady samorządowej. Tymczasowe przewodnictwo objął najstarszy wiekiem, p. Sikorski. Wybory przewodniczącego i zastępcy były pierwszą próbą sił w łonie sejmiku wojewódzkiego, którego skład był następujący: Piast 19, N. P. R 18. Ch. N. 4. Ch. D, 2 i Z. L. N. 2. Reszta urzędnicze listy niezorganizowanych członków. Przy pierwszych wyborach były senator N. P. R. Szychowski otrzymał 23 głosy. Staśkiewicz z P. S. L. 22 Dandelski z Z. L. N. 7, — przy wyborach powtórnych Szychowski 33, Staśkiewicz 20, Dandelski 1, zarysowała się więc większość N. P. R., Ch. N. i Ch D. oraz niezorganizowanych członków; wiceprzewodniczącym sesji został wybrany p. Prądzyński. Następnie dokonano wyboru członków wydziału krajowego, przyczem wyłoniły się dwie listy, a mianowicie Piasta i kompromisowa z przewagą N. P. R. Delegatem do państwowej Rady samorządowej pozostał dr. Wybicki, starosta krajowy.

Zasiłek dla urzędników.

Rada ministrów na wczorajszem posiedzeniu uchwaliła: projekt Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie zmiany postanowień art. 6 ustawy o ochronie lokatorów, w kierunku przedłużenia na okres dalszych 6 miesięcy zawieszenia wzrostu stawek komornego od lokali jednopokojowych; projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, zmieniającego rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 sierpnia 1927 r. w sprawie jednorazowego zasiłku dla funkcjonarjuszów państwowych, sędziów i prokuratorów oraz osób wojskowych. W myśl uchwalonego projektu pracownicy kontraktowi w służbie państwowej, otrymujący wynagrodzenie ryczałtowe, dziennie płatni pracownicy pocztowi oraz czasowi i próbni pracownicy kolejowi otrzymają jednorazowy zasiłek, który wypłacony będzie w całości w dniu 20 grudnia rb.

Gdańsk domaga się udziału w rokowaniach polsko - niemieckich.

Gdańsk. Senat gdański wystosował do rządu polskiego długą notę, precyzującą stanowisko Gdańska w myśl konwencji paryskiej, która określa, że senat gdański ma prawo posyłać swojego przedstawiciela na konferencje handlowe w wypadku, gdy chodzi o interesy gdańskie. W konkluzji senat gdański domaga się dopuszczenia przedstawiciela gdańskiego do rokowań handlowych polsko-niemieckich. Podobną notę wystosował senat już w d. 24 z. m., nie otrzymał jednak na nią jeszcze odpowiedzi.

ZAGRANICA.

Najbliższa sesja Rady Ligi Narodów w Rzymie.

Londyn Według doniesień genewskiego korespondenta „Westminster Gazette", najbliższa sesja rady Ligi odbędzie się, w myśl żądania Brianda w Rzymie, aby dać mocarstwom sposobność przedyskutowania raz jeszcze sprawy śródziemnomorskiej. Dyskusja w tej sprawie ma być przygotowana szczegółowo w rozmowach dyplomatycznych.

Nastroje na Litwie.

Z Kowna donoszą:

Wiadomość o decyzji genewskiej wywarła pośród szowinistycznie nastrojonych organizacji litewskich dużą konsternację. Związek oswobodzenia Wilna wydał specjalną odezwę, utrzymaną w minorowym tonie i otoczoną czarną obwódką na znak żałoby.

Opozycyjne Ljetuvos Zinios w artykule p. t. „Litwa na Golgocie", w którym pisze między in., „że chociaż Litwa zawarła z Polską zasadnicze porozumienie w sprawie zaprzestania stanu wojny i chociaż Litwini są zwolennikami pokoju, to jednak należy stwierdzić, że pokój z Polską bez Wilna, to Golgota Litwy".

Echa genewskie w Londynie.

Londyn. Cała prasa tutejsza, komentując decyzje genewskie, zgodnie wyraża wielkie zadowolenie.

Jednocześnie wszakże wszystkie dzienniki podkreślają, że zrobiono dopiero jeden krok i że droga do całkowitego unormowania stosunków polsko-litewskich jest jeszcze bardzo długa. Prasa londyńska w komentarzach swoich akcentuje też rolę, odegraną w tej sprawie przez premjera Piłsudskiego.

W Kownie.

Kowno. Wiadomość o załatwieniu zatargu polsko-litewskiego oraz mającem nastąpić zniesieniu stanu wojennego i przywróceniu normalnych stosunków z Polską, przyjął ogół społeczeństwa niezorganizowanego politycznie z wielką radością. Należy się liczyć z możliwością, iż grupy opozycyjne ze względów taktycznych wyzyskają moment nawiązania normalnych stosunków z Polską, jako atut dla obalenia rządu. Akcja taka już obecnie daje się zauważyć. W kołach opozycyjnych mówią, iż po decyzji zapadłej w Genewie, żaden rząd w Kownie nie będzie się mógł utrzymać wobec presji szerokich kół społeczeństwa, żądającego nawiązania normalnych stosunków z Polską.

Kowno. Partja socjal-demokratyczna w dalszym ciągu prowadzi energiczną akcję przeciwrządową. W ciągu dni ostatnich w wielu punktach pogranicznych po stronie litewskiej rozrzucone były odezwy socjal-demokratow, stwierdzające, że narady w Genewie były momentem decydującym, i że decyzja rady Ligi Narodów zada ostateczny cios faszystowskim rządom Waldemarasa.

Litwa wycofuje wojska z pogranicza.

Wilno. Z pogranicza litewskiego donoszą, że w ciągu ub. niedzieli i poniedziałku zanotowano cofnięcie się oddziałów wojskowych litewskich z pogranicza polskiego w głąb Litwy. Nastąpiło to podobno wskutek demarche dyplomatów, akredytowanych przy rządzie litewskim. Ochronę pogranicza objęła z powrotem policja graniczna.

Węgry, a Watykan.

Jak donosi „Pester Lloyd", udał się w dniu wczorajszym węgierski minister oświaty do Rzymu, by omówić z sekretarzem stanu, kardynałem Gasparri, sprawę nominacji Seredyego na prymasa. Węgierski minister oświaty skorzysta z pobytu w Rzymie, by także wejść w kontakt z zamianowanym prymasem. Wyjazd nagły do Rzymu węgierskiego ministra oświaty pozwala wnioskować, „że rząd węgierski w sprawie obsadzenia stanowiska prymasa Węgier nie jest zdania, jakoby to było faktem dokonanym.

JULJUSZ VERNE.

Skarby wulkanu.

96)

Niewiadomo było, kiedy nastąpił ostatni wybuch, dość, że po drodze nie natrafili na ślad wulkanicznej substancji, która miała według słów Jakóba Ledun zawierać złoto w tak wielkiej ilości.

Można było tylko wnioskować, że ciała wyrzucone przez wulkan wpadły w morze i leżały na jego dnie.

— Co nas to obchodzi? — odezwał się Ben Raddle do Bill Stell'a, który zrobił tę uwagę. — Przekonaliśmy się niezbicie, że od czasu jak Jakób Ledun odwiedzał te strony wybuchu nie było. A to najważniejsza. Ponieważ zaś znalazł tu cząstki złota, my znajdziemy je również.

Było około dziewiątej, gdy czterej wędrowcy stanęli u stóp zachodniego zbocza.

Z wywiadowcą na czele zaczęli się natychmiast wspinać na górę. Z początku pochyłość była względnie łagodna, trawy zaś służyły doskonałem dla nóg oparciem. Tymczasem więc sznury były niepotrzebne. Bill Stell zresztą umiał chodzić po górach.

Instynkt go wiódł, a szedł tak sprawnie, że reszta towarzyszy nie mogła nadążyć.

— Oto co znaczy przejść dwadzieścia razy Chilkoot! — odezwał się nieco zasapany Summy Skim. — Taka wycieczka hartuje nogi, zamieniając je na nogi kozic i nadając im moc stali.

W każdym razie po odbyciu trzeciej części drogi, może i kozica byłaby w kłopocie. Skrzydła sępie lub orle nie okazałyby się zbyteczne.

Pochyłość bowiem stała się tak spadzistą, że trzeba było pomagać sobie nogami i rękoma, czepiając się krzewów. Wkrótce kołki i sznury użyte zostały do pomocy. Wywiadowca szedł przodem, wbijał kołek pomiędzy trawę i rozwijał sznur, zapomocą którego inni wdrapywali się ku niemu. Należało się mieć na baczności, gdyż wszelkie poślizgnięcie groziło upadkiem śmiertelnym.

Około godziny jedenastej wędrowcy dotarli do połowy zbocza. Zatrzymano się, aby odpocząć i pokrzepić odżywczym płynem, poczem zaczęto wspinać się dalej.

Pomimo że wydobywający się dym z wulkanu świadczył o wznowionym jego działaniu, zbocze nie uległo wstrząśnieniu, a nawet nie było słychać żadnego odgłosu. Zapewne z tej strony grubość zbocza była za wielka i należało przypuszczać, że komin wulkanu toruje sobie drogę do krateru w północnej części góry, w pobliżu wybrzeża morskiego.

Wędrowcy nie przestawali wspinać się w górę, chociaż szło im to coraz trudniej. Dlaczegoż nie mieliby dokonać tego, czego dokonał Jakób Ledun?

Zegarek Ben Raddle'a wskazywał trzynaście minut po dwunastej, gdy wędrowcy znaleźli się na płaskowzgórzu okalającym otwór krateru.

Każdy z nich mniej lub więcej zmęczony, zajął miejsce na skałach kwarcowych, znajdujących się na płaskowzgórzu, którego obwód dosięga trzystu lub czterystu stóp. Prawie na środku widniał otwór krateru, skąd wydobywały się dymy żółtawe.

Zanim skierowano się do krateru, Ben Raddle i jego towarzysze, siedząc na skałach, przypatrywali się rozległej panoramie, ukazującej się ich oczom.

Na południu ciągnęły się zieleniejący równiny, w dali zaś widniały pagórki, poza któremi Fort Mac Pherson panował nad sąsiadnią okolicą.

Na zachodzie wybrzeże oceanu Lodowatego zarysowywało się w kształcie płaszczyzn piaszczystych, a w głębi na ziemi ukazywał się ciemny gąszcz lasu odległego około półtorej mili.

Na wschodzie, u podnóża Golden Mount wikłała się sieć wodna ujścia Mackenzie, której liczne odnogi wpadały do rozległej zatoki odgrodzonej archipelagiem wysepek jałowych i skał czarniawych. Poza niemi wybrzeże skręcało prosto ku północy, kończąc się wyniosłym przylądkiem, zasłaniającym horyzont z tej strony.

Na północy Golden Mount, zacząwszy od prostopadłego zbocza, którego podnóże znikało pod wodą, morze ciągnęło się nieskończenie, znikając w przestworzach horyzontu.

Powietrze, odświeżone podmuchem wiatru, było niezmiernie czyste. Morze połyskiwało w promieniach słonecznych.

Wybrzeże było puste. Ani rybaka, ani żadnego innego nieznajomego nie było widać na niem, pomimo że ujście Mackenzie obfituje w rzeki morskie i ryby różnego rodzaju.

Natomiast od strony morza wywiadowca dostrzegł przez lunetę kilka żagli i dymów widniejących na północnym horyzoncie.

— Są to statki poławiaczy wielorybów — rzekł. — Płyną z cieśniny Berynga. Za trzy miesiące wrócą tą samą drogą Jedni dążą do St. Michel do ujścia Yukonu, drudzy do Petropawłowska do Kamczatki, na wybrzeżu Azji, poczem udają się do portów oceanu Wielkiego, aby sprzedać swą zdobycz.

— Czy niektórzy z nich nie zatrzymają się w Vancouver? — spytał Skim.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Z WOJEWÓDZTWA.

CHOJNICE, dnia 15 grudnia 1927 r.

— **Jak długo mogą być otwarte sklepy.** Ministerstwo Pracy zezwoliło na przedłużenie godzin w handlu w tygodniu przedświątecznym do godz. 9 wiecz. od poniedziałku 19 bm. do piątku 23 bm. włącznie. Praca kobiet w tych dniach trwać może tylko do 8-mej wiecz.

W najbliższą niedzielę sklepy będą otwarte od godz. 1 po poł. do 6 wiecz.

— **Jak się dowiadujemy** zakończył się w poniedziałek, 11 bm., w Poznaniu proces dyscyplinarny przeciw p. Czabańskiemu, dyrektorowi Zakładu Poprawczego. Zawieszenie w urzędowaniu zostało mocą wyroku uchylone i spodziewać się należy, że p. Cz. w krótkim czasie będzie dalej urzędował.

— **Z sali sądowej.** Maksymiljan Podolski z Kalisza został przez sąd ławniczy w Kościerzynie za groźbę zbrodni zabójstwa zasądzony na 8 dni więzienia i koszta. Przeciw temu wyrokowi wniósł osk. odwołanie. Sąd odwołanie odrzucił na jego koszt. — Konrad Pubanz, Łangowski i Józef Grot z Objezieza, zostali przez sąd ławniczy w Chojnicach za kradzież żyta na szkodę majątku Objezierze zasądzeni: Pubanz i Grot po jednym tygodniu więzienia, Łangowski na 4 dni więzienia i koszta. Odwołanie Pubanza i Grota sąd odrzucił na ich koszt, Łangowskiego sąd wyrok I instancji uchylił i osk. od winy i kary uwolnił. — Podolski z Dziemian, zasądzony przez sąd ławniczy w Kościerzynie za kradzież dwóch prosiąt wartości 100 zł., na karę więzienia przez dwa miesiące, wniósł odwołanie, które sąd jednak odrzucił. — K. Cwikliński z Gniezna został przez sąd ławniczy w Tucholi o zniewagę i stawianie oporu zasądzony na grzywnę 30 zł. Odwołanie sąd odrzucił. — Brun. Scheel z Paszczenicy, zasądzony przez sąd ławniczy w Chojnicach o oszustwo w trzech wypadkach na łączną karę jednego miesiąca więzienia, wniósł odwołanie. Sąd po rozpatrzeniu sprawy wyrok I instancji uchylił i sprawę przekazał do I instancji celem ponownego rozstrzygnięcia i zawyrokowania.

— **Kino.** W czwartek i piątek kręci kino film p. t. „Hrabina“ z Texasu“. Jest to wielce zajmujący dramat według znanej powieści „Kaisera“ — „Kolportage“.

W roli głównej prześliczna „Mady Christians“, znana nam z filmu „Łzy i śmiech Wiednia.

— **Do dzisiejszego numeru** załączamy wielobarwny prospekt gwiazdkowy z przepisami na cały szereg ciastek, placków, bab i tortów. Przepisy Dra. Oetkera znajdują od lat coraz szersze zastosowanie. Preparaty firmy Dr. A. Oetker nagrodzone zostały jesienią 1926 na Wystawie Hygieniczno-Spożywczej we Lwowie Złotym Medalem, zaś jesienią 1927 takim samym Złotym Medalem na Wystawie Gospodarczo-Spożywczej w Katowicach.

Pieczone według wskazówek Dra. Oetkera mazurki, baby, placki i torty udać się muszą, są przytem smaczne, zdrowe i — tanie.

Kto dzisiejszego prospektu nie otrzymał, niechaj zwróci się po bezpłatne dostarczenie wprost pod adresem: Dr A. Oetker, Fabryka Środków Spożywczych, Oliwa.

— **Izba Rzemieślnicza w Grudziądzu** podaje zainteresowanym do wiadomości, że Województwo za uprzednią opinją tutejszej Izby będzie wydawać nagrody tym wszystkim terminatorom, którzy przez pilną naukę i staranne przygotowanie odznaczą się przy egzaminach czeladniczych i złożą go ze specjalnie dobrym rezultatem.

Lubichowo, pow. starogardzki. (Tragiczna śmierć.) We wtorek 13 bm. odbył się pogrzeb przodownika policji śp. Płoszaja. Krótko zaś przed pogrzebem, bo o 9 i pół rano zmarła na udar serca żona zmarłego. Jest to rzadki i wielce tragiczny wypadek. Nie zdołała ona już pogrzebać swego męża, lecz poszła za nim do wieczności. Oboje zmarli w najsilniejszym wieku.

Bobowo, pow. starogardzki. (Pożar.) W niedzielę powstał w Bobowie pożar Pastwą płomieni padły stodoła i obora p. Bol. Kubna. Przyczyna pożaru nieznana

Semlin, pow. starogardzki. (Ładna zdobycz.) Na ostatniem polowaniu z naganką ubito w leśnictwie: jednego dzika, 3 lisy, 40 zajęcy, bażanta i kunę. Jak na obecne stosunki to wcale ładny wynik.

GIEŁDA PIENIĘŻNA.

Dolary Stanów Zjedn.	(1 dolar)	8,90	zł.
Franki francuskie	(100)	35,11½	zł.
Franki szwajcarskie	(100)	172.19	zł.
Funty angielskie	(1 funt)	43,52	zł.
Korony czeskie	(100 koron)	26,41½	zł
Liry italskie	(100 lirów)	48,38½	zł.
5 proc. pożyczka dolar.		63,00—62,75	zł.
6 proc. 19¹⁹/₂₀		82,25	zł

Gdańsk (w guldenach.)

Dolar		5,11¼
Złoty	(100 złotych)	57,48
Przekazy na Warszawę	(„)	57,44
100 marek rentowych		122,40
1 funt		25,00¼

Giełda Płodów Rolnych w Poznaniu

Warunek: handel hurt. fr. st. załad. ładunki wagon. dostawa zaraz za 100 kg., w złotych.

Żyto	38,50—39,50
Pszenica	46,50—47,50
Jęczmień zimowy	33,00—35,00
Jęczmień brow.	39,50—41,00
Owies	32,50—84,25
Mąka ż. 65% wł. work.	57,00
Mąka ż. 70% wł work.	55,50
Mąka p. 65% wł. work.	67,00—71,00
Ospa pszenna	27,50—28,50
Ospa żytnia	28,00—29,00
Ziemniaki jadalne	—
Ziemniaki fabryczne	—
Groch polny	48,00—53.00
Groch jad. Victorja	60,00—82,00
Rzepak	61,00—68,00
Słoma żytnia prasow.	3,05 —

Uwaga: Ogólne usposobienie słabe.

Jęczmień br. o wadze wyższej niż stand. ponad notowania. Brak gotówki wstrzymuje obroty.

Najnowsze wiadomości.

(Informacje własne.)

Waldemaras o zatargu polsko-litewskim.

Paryż, (Radjo). Waldemaras, który odwiedził Doumerque'a i Poincarégo, przyjmował wczoraj zastępców prasy paryskiej. Na zapytanie, co miały oznaczać w Genewie jego słowa „się nieco zmieniło“, odpowiedział Waldemaras: „Przedtem panowało wrogie stanowisko, teraz jest nadzieja pojednania, bo właściwie nic w Genewie nie zdziałano, ale dla Litwy główny cel został osiągnięty mianowicie przed obradami w Genewie niektórym się zdawało, że kwestja Wilna jest załatwiona, a teraz w Genewie Liga Narodów, a nawet sama Polska, przyznała, że sprawa Wilna pozostaje kwestją przyszłych obrad.

Eksplozja w fabryce chemicznej.

Tallin, (Radjo). W fabryce chemicznej „Helios“ nastąpiła w oddziale dla przeróbki prochu eksplozja.

Oddział został zniszczony, a 7 kobiet i 1 robotnik ponieśli śmierć. Bliższych szczegółów naraz'e brak.

218 632 966 franków nadwyżki w budżecie francuskim.

Paryż, (Radjo.) Senacka Komisja finansowa zakończyła na wczorajszem posiedzeniu swe obrady nad budżetem Po niektórych zmianach pozostaje nadwyżka w wysokości 218 632 966 franków. Senat zbierze się na obrady nad budżetem w przyszły poniedziałek.

Polsko-niemieckie rokowania handlowe.

Berlin, (Radjo). Jak z miarodajnych kół donoszą, układy handlowe polsko-niemieckie w Warszawie zdążają do celu. Delegat niemiecki Hermes przybył do Berlina, aby zasięgnąć dalszych instrukcji. Jest nadzieja, że rokowania nad szczegółami tegoż układu nastąpią w styczniu przyszłego roku.

Gmach sejmowy w Olkahoma otoczony wojskiem.

Nowy Jork, (Radjo.) Z Olkahomy donoszą, że sejm, zwołany na tajne posiedzenie w jednym z hoteli poza miastem, przyjął rezolucję, stwierdzającą, że gubernator Johnston stał się winnym korupcji i złamania konstytucji.

Przeciwko innym członkom rządu uchwalono podobne rezolucje.

Gmach sejmowy w Oklahomie otoczony jest kordonem wojska i żaden z deputowanych nie odważył się przerwać kordonu.

Gubernator otrzymał około 5000 telegramów gratulacyjnych z całej Ameryki.

Bomba w świecy kościelnej.

Meksyk, (Radjo.) Przed kilku dniami ofiarowano, do kościoła Najśw. Marji Panny kilka świec woskowych niezwykłej grubości. Niebawem okazało się, że świece napełnione były materjałem wybuchowym. Na szczęście wykryto dosyć wcześnie zamach tak, że wierni, zebrani w kościele, zostali ocaleni przed wielką katastrofą.

Robotnicy rosyjscy tworzą własną armję.

Wywołuje to lęk w Moskwie.

Ostatni biuletyn centrali związków zawodowych uskarża się, że rzucone przez centralę hasło przysposobienia wojskowego robotników zostało fałszywie zrozumiane.

Mianowicie, w niektórych okręgach powstały robotnicze kompanje, bataljony i dywizje z odrębnymi sztabami, odrębną dyscypliną, odrębnymi regulaminami.

Biuletyn występuje przeciwko takiemu kopjowaniu regularnych oddziałów czerwonej armji, nie odpowiadającemu jedynie właściwej związkom zawodowym akcji strzeleckiej.

RUCH w TOWARZYSTWACH.

Z. U. K. W sobotę dnia 17 grudnia br. o godzinie 19 w lokalu p. Jażdżewskiego odbędzie się Walne Zebranie, na które przybędzie Prezes Zarządu Okręgowego Z. U. K. kolega Michalski z Bydgoszczy. O liczny udział członków prosi Zarząd.

Polski Związek Kolejowców zwołuje na czwartek, dnia 15-go bm. o godz. 19-tej w lokalu p. Jażdżewskiego miesięczne zebranie. Na porządku obrad sprawozdanie z Walnego zebrania Kasy Centralnej i inne ważne sprawy. O liczny udział prosi Zarząd P. Z. K.

Podofic. Rez. Koło Chojnice! Roczne Walne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 19 bm., o godz. 20-tej w lokalu Kol. Ostrowskiego „Hotel Centralny“. O ile nie stawi się statutem pożądana ilość członków, odbędzie się po 30 minutach drugie walne zebranie, bez względu na ilość Członków.

„Jedność“ Zarząd.

Zarząd Towarzystwa Opieki nad więźniami „Patronat“ zawiadamia niniejszem, że walne zebranie członków towarzystwa odbędzie się dnia 15. grudnia br. o godzinie 5 po połud. w gmachu Sądu Okręgowego w Chojnicach Sala Nr. 55. na II. piętrze.

Porządek dzienny:

1 Zagajenie i wybór Prezydjum.
2 Sprawozdanie z czynności Zarządu.
3 Sprawozdanie komisji rewizyjnej.
4 Wybór 4 członków Zarządu i zastępców.
5 Wolne wnioski.

Za Zarząd Tow. „Patronat“
Dr. Drozdowski, prokurator.

Lichnowy.

Nadzwyczajne zebranie Powst. i Wojaków odbędzie się w niedzielę, 18 bm., zaraz po nabożeństwie głównem. Członków uprasza się o punktualne przybycie. Prezes.

4. WIELKA CHOJNICKA WYSTAWA DROBIU

od 17. — 19. grudnia 1927 roku w hotelu Engla
otwarta: od 9-tej przed południem do 19-tej wieczorem.

Wstęp: 50 groszy. Otwarcie w sobotę, dnia 17. grudnia 27 r. **Dzieci: 25 groszy.**

Sprzedaż gwiazdkowa!

Trykoty

Ochraniacz gorset. 1^{95}
podstaniki z dług. rękawami półweln. nr. 5 6^{25}
pantalony nr. 4 6^{75}
szlupfery damskie trykot różne kol. 1^{25}
szlupfery damskie trykot grubszy 4^{50}
trykoty dziecięce dobry gatunek nr. 1 3^{75}
koszule męskie, ciepłe 8.95 — 6^{45}
koszule męskie normal. nr. 4 9.50 — 7^{95}
kalesony gruby trykot 4^{95}
kalesony półweł. 8.75 — 6^{95}

Towary włóczkowe

Damskie więzione kamizelki i golfy 23 00 — 19^{50}
damskie i męskie pulowery 29.00 — 23^{00}
czapki dziecięce 2.00 — 1^{75}
garnitury, czapka i szalik gładki i w pasy 7.95, 6 95 — 4^{95}
swetry dziecięce, czysta wełna 7^{25}
pulowery dziecięce i kamizelki klubowe 13 05 — 10^{25}
dziecięce długie spodeńki 12.95 — 8^{95}
garnitury sportowe dla dzieci, swetry spodzienki, szalik i czapka 31.95 — 28^{75}

Pończochy

Pończochy damskie, czarne baweln. 0^{95}
pończochy damskie, czarne i kolorowe 1^{10}
pończochy damskie, czarne flor. jedwabne 4.95 — 3^{65}
pończochy damskie czar., weln. dziane podw. stopa 8.95 — 5^{95}
skarpetki baweln. różne kolory 0^{65}
skarpetki baweln. w pasy i kraty 1.10 — 0^{85}
skarpetki wełn. gładkie i modne wzory 7 50 — 3^{95}

Artykuły męskie

Kołnierzyki sztywne, modny fason 1.35 — 1^{10}
kołnierzyki marynarskie 1.95 — 1^{25}
kołnierzyki pół sztywne 1.75 — 1^{10}
koszule wierzchne zefirowe, modne wzory 9 75 — 6^{50}
koszule wierzchne białe, z rypsowym przodkiem 10^{50}
koszule nocne bez kołnierzyka 8^{75}
koszule z wykładanym kołnierzem 11^{25}
wiązanki z sztucznego jedwabiu najróżn. kol. 3.95, 2.95, 1.75, 1.40 0^{75}
szelki gumowe, z obsadą skórz. 3.50, 2.65 — 1^{25}
szelki dla chłopców 1.85, 1.10 — 0^{75}
szale z sztucznego jedwabiu modne wykonanie 5.75, 2.75 — 1^{90}
kapelusze męskie, filcowe czarne, kolorowe 13.95 — 9^{75}
kapelusze męskie włos., modne fasony fabryki **Hückla** 36.95 — 26^{75}

Rękawiczki

Rękawiczki damskie, trykot. z ciepłą podszewką 2,25 1^{95}
Rękawiczki damskie imit., zamszu, kolorowe 3 45
Rękawiczki damskie wełniane, więzione 2,95
Rękawiczki dziecięce, z ciepłą podszewką 1,95
Rękawiczki dziecięce białe i kolor., więzione 2,85 1^{25}
Rękawiczki męskie, trykot z ciepłą podszewką 2,25 1^{85}
Rękawiczki męskie imit. zamszu 3,25
Rękawiczki męskie weln. więz. 4,75
Rękawiczki męskie glacé i nappa 12,95 9^{75}

Torebki damskie 4,50, 2,50 1^{95}

Zwracamy uwagę na oddziały firan, dywanów, narzutek

Fartuchy

Fartuchy dla chłopców w pasy z kieszonkami 1,65 1^{10}
Fartuchy dla chłopców z rypsu z kol. pasp. 1,85
Fartuchy dla dziewcząt w pasy i pstra satyneta 3,95 2^{95}
Fartuchy damskie, fason jumper 4,95, 5,95, 3,95 2^{95}
Fartuchy damskie reformowe 6,45
Fartuchy damskie z modnej satyny 6,95, 4,95 2^{95}
Fartuchy damskie białe z mereżką 1,25
Fartuchy damskie białe z mereżką i blendami 2,35
Fartuchy damskie z dobrego materjału 4,95 4^{25}
Fartuchy damskie białe z wstawką i haftem 6,95 5^{95}

Chusteczki

Chusteczki damskie z mereżką 0,39
„ „ batyst. z koronką 0,48 0^{40}
„ „ „ z mereżką 0,58
„ „ „ z kolorowym brzegiem 0,55
Chusteczki damskie w kratę, macco 0,95
Chusteczki dziecięce z kolorowym brzegiem 0,25 0^{10}
Chusteczki dziecięce z obrazkami 0,39 0^{29}
Chusteczki dziecięce z mereżką 0,75
Chusteczki męskie, białe 0,65 0^{45}
„ „ w kol. pasy 0,58
„ „ batystowe 0,79
„ „ z mereżką 0,95

Bielizna damska

Koszule z wąską naram. 1^{85}
koszule z haftem 1.95, 1.60 — 1^{45}
koszule z koronką 2^{25}
koszule z haftem i mereżką 3.85, 3.45 3^{25}
podstaniczki z haftem lub z koronką 2.35 — 1^{35}
majtki zamknięte 3,75
kombinacje z haftem, z wstawką 4.75 4^{25}
halki z szerokim haftem 6,95
koszule nocne z koronką i mereżką 6.95
„ „ i haftem 7,85

Konfekcja damska

Płaszcz damski z flauszu, modny sportowy fason 34,00 32^{00}
Płaszcz damski boston imit futrzan. kołnierz i mankieta 33,00
Płaszcz damski zamsz. z podszewką koln. i mank. futrz. imit 52,00
Płaszcz damski wełniany ryps. jedw podszewka z wateliną, futrz. kołnierz i mank. 145,00 105^{00}
Płaszcz damski barankowy z podszewką i wateliną 125,00 95^{00}
Płaszcz damski pluszowy z podsz jedw. watel. 145,00 125^{00}
Suklenka domowa z szewiotu, gustownie ubrana 16,50
Suklenka z wełnianej popeliny 22,50
Suklenka elegancka z wełnianej popeliny — ryps popel. 75,00 48^{00}
Elegancka suknia wieczorowa crepe de chine 75,00 68^{00}

Materjały damskie i jedwabie

Materjały na sukienki dom. dobr. gatunek 2 90, 2.60 — 1^{75}
popelina w różnych kolor. 6.25, 4.60 — 3^{90}
modne kraty, najnowsze zestawienie kolorów 2.95, 2.80 — 1^{75}
modne kraty na bluzki 6.50, 3.30 — 2^{40}
barchanik na sukienki i bluzki 2.90, 2.35, 1.90 — 1^{60}
jedwab sztuczny, gładki i w kraty na suknie i bluzki 7 25, 6.50, 5.75 — 5^{00}
crepe de chine modne kolory 19.50 — 15^{75}
aksamit do prania na suknie i bluzki 4.65 — 4^{00}

Parasole damskie 15,00 7^{50}
„ męskie 11,50 8^{50}

Wielki wybór eleganckiej bielizny damskiej z batystu, opalu i jedwabnej popeliny

Polecamy łaskawej uwadze okna wystawne.

Juljusz Schreiber, Chojnice

Rynek 17. Telefon 48.

Redakcja i Administracja: Chojnice, ul. Człuchowska 18. — Pocztowe konto czekowe 2[illegible] 082 — Konto bankowe: Bank Powiatowy Chojnice, Miejska Kasa Oszczędności, Chojnice. — Tel. 44. Adres telegr. „Dzien. Pom". — Skrzyt. poczt. 88. — Za redakcję odpow. Kazimierz Klos w Chojnicach — Drukiem i nakładem drukarni „Dzien. Pom". w Chojnicach. Wydawca Wład. Juljusz Schreiber